

SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI, BORSA VE PİYASA BİLGİLERİ

Sermaye piyasaları, fon sahibi kişilerin yani yatırımcıların birikimlerini, belli bir getiri beklentisi ile yatırım araçlarında değerlendirdiği piyasadır. Fon ihtiyacı olan kişiler ise, sermaye piyasasını kullanarak, ihraç ettikleri hisse senedi veya borçlanma senetleri aracılığıyla finansman sağlarlar.

Ayrıca risk yönetimi yapmak isteyen bazı sektör mensubu yatırımcılar da, sermaye piyasalarında türev araçları kullanarak, hedge, arbitraj gibi yöntemlerle risklerini minimize edebilirler.

Risk yönetiminin yanı sıra, sermaye piyasası küçük tutarlarda tek başına ekonomiye yararlı olamayan birikimlerin de borçlanma ve hisse senedi gibi menkul kıymetlere yatırılarak, yatırıma dönüşmesini sağlayan ve böylece ekonomiye hareketlilik getiren bir piyasadır.

Birincil Piyasa

Hisse senedi, tahvil vb menkul kıymetleri ihraç eden, fon ihtiyacı olanlar ile tasarruf sahibi olanların direkt karşılaştığı piyasadır. "Halka arz" bir birincil piyasa örneğidir. Halka arz olan şirket, finansman sağlamak amacıyla, hisse senedi ihraç eder ve tasarruf sahipleri de bu hisse senetlerine yatırım yaparak tasarruflarını değerlendirmiş olurlar.

İkincil Piyasa

Menkul kıymetlerin nakite çevrilmesinin sağlandığı piyasadır. İkincil piyasadaki menkul kıymetler daha önceden alım satımına konu olmuştur. İkincil piyasada, menkul kıymetler (hisse senedi, pay senedi, vadeli işlem sözleşmeleri, varantlar, opsiyonlar vb) aracı kurumlar aracılığıyla alınıp satılırlar. Direkt yatırımcılar ve ihraççılar alım satım yapamaz. Kısaca ikincil piyasa, menkul kıymetlerin yatırımcılar arasında, aracı kurumlar vasıtasıyla el değiştirdiği piyasadır. İkincil piyasanın en organize örneği, menkul kıymet borsasıdır.

Sermaye Piyasasına Bağlı Kurumlar

Sermaye piyasasında gerçekleşen yatırım işlemlerinin, güvenli ve verimli şekilde devam edebilmesi için piyasada faaliyet gösteren kurumları denetleyen kurum Sermaye Piyasaları Kurulu'dur. Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasasını düzenleyen ve denetleyen kurumdur.

SPK'nın temel görevi piyasanın, kurallarını belirlemek, adil ve etkin çalışmasını sağlamak, ilgili kurumların belli kurallar çerçevesinde faaliyet göstermesini sağlamak ve yatırımcıların haklarını korumaktır.

Sermaye Piyasasında Faaliyet gösteren kurumlar şu şekildedir;

1. Borsa İstanbul
2. Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği (TSPAKB)
3. Takas Ve Saklama Bankası (Takasbank)
4. Aracı Kurum ve Bankalar (Yatırım Kuruluşları)
5. Halka Açık Şirketler
6. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)
7. Portföy Yönetim Şirketleri
8. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
9. TCMB
10. Derecelendirme Şirketleri
11. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

Sermaye Piyasası Araçları

Sermaye piyasasında yatırımcılar şu sermaye piyasası araçları ile yatırımlarını gerçekleştirirler;

1. Hisse (Pay) Senedi
2. Borsa Yatırım Fonu
3. Devlet Tahvili
4. Özel Sektör Tahvili
5. Özel Sektör Bonoları
6. Kira Sertifikaları
7. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler
8. Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler
9. Vadeli İşlemler Sözleşmeleri
10. Opsiyonlar

PROFESYONEL MÜŞTERİLERİN YARARLANAMAYACAKLARI MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Bu açıklama metni, III-39/1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliği 31/2 Maddesi, “Yatırım kuruluşunun herhangi bir faaliyet veya hizmet sunmadan önce profesyonel müşterilerini, yararlanamayacakları mevzuat hükümleri hakkında yazılı olarak bilgilendirmesi şarttır.” hükmü ve aynı tebliğin 28/h maddesi hükümleri gereği düzenlenmiştir. “Genel” kategorisinde tanımlanan müşteriler için kurumumuz aşağıdaki şartları sağlamakla yükümlüdür:

- III-37.1 Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği’nin “müşteri ile saklamacı kuruluş arasında mutabakat” başlıklı 68/1 maddesine göre saklama hizmeti sunulan müşteriler ile saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun iç kontrolden sorumlu birimi veya personeli tarafından müşteriye ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin her takvim yılında en az 1 defa yazılı veya elektronik ortamda mutabakat sağlanması zorunludur.
- III-37.1 Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri ile Yan Hizmetlere İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği’nin “müşteri varlıklarına ilişkin bildirim” başlıklı 69/1 maddesine göre saklamaya yetkili yatırım kuruluşu tarafından müşterilere ait sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin olarak müşterilere Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan esaslar çerçevesinde asgari olarak ayda bir bildirim yapılması esastır.
- III-39/1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliği’nin “uygunluk testi” başlıklı 33/1 maddesine göre yatırım kuruluşlarının alım satıma aracılık ve halka arza aracılık faaliyetleri kapsamında “Genel” müşterilere uygunluk testi yapması zorunludur.
- III-39/1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliği’nin “müşteriye risklerin bildirilmesi yükümlülüğü” başlıklı 25/2 maddesine göre yatırım kuruluşlarının alım satıma aracılık faaliyeti kapsamında “Genel” müşterilerine hizmet sunmadan önce genel risk bildirimine ek olarak işleme konu sermaye piyasası araçlarının risklerini müşteriye açıklamak ve açıklamaların müşteri tarafından okunup anlaşıldığına dair yazılı bir beyan almak zorundadır.

KULLANILAN BİLGİSAYAR AĞI VE ŞİFRELEME SİSTEMİNİN OLASI RİSKLERİ VE GÜVENLİĞİ & KULLANILAN İŞLEM PLATFORMUNUN VE BİLGİSAYAR AĞININ ÖZELLİKLERİ, OLASI RİSKLERİ VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ İLE PLATFORMDA MEYDANA GELEBİLECEK RİSKLERE KARŞI KULLANILABİLECEK ALTERNATİF İLETİŞİM YÖNTEMLER

Bankamız hazine işlemleri bankacılık uygulamaları kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu işlemlere ilişkin veriler merkezi veritabanında saklanmakta ve veri tabanının güvenliği için yeterli seviyede önlemler alınmaktadır. Hazine ve diğer süreçlere ilişkin denetimler her yıl bağımsız denetim firması tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca BDDK’ nın sızma testleri genelgesi kapsamında her yıl yaptırılan testlerle tesis edilen güvenlik mekanizmaları yeterliliği test edilmekte, raporlar değerlendirilmekte ve sonuçları BDDK’ ya raporlanmaktadır. Bilgi sistemlerinin tüm süreçleri COBIT ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde denetlenmektedir. Banka BT altyapısında güvenlik duvarı, IDS,IPS ve DLP kullanılmakta, tüm erişimler filtrelenmekte ve tüm sistemlerde güncel ve merkezden yönetilen antivirüs kullanılmaktadır.

OLASI RİSKLERE KARŞI HAZIRLANAN “BEKLENMEDİK DURUM PLANLARI”NA UYGUN OLARAK MÜŞTERİLERİN ACİL VE BEKLENMEDİK DURUMLARDA KULLANABİLECEKLERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ İLE MÜŞTERİLERİN RİSKLERİNİ AZALTACAK ASGARİ TEDBİRLER:

Bankanın iş sürekliliği politikası, kritik iş süreçlerinin devamlılığının sağlanması ve sağlanamadığı kesinti durumlarında, planlanan süreler dahilinde süreçleri en az zararla yeniden işler duruma getirmektir. Banka bu politikanın uygulama esaslarına İş Sürekliliği Planı Hakkında Yönetmelik ve bu Yönetmeliğe bağlı prosedürlerde yer verir.

Bankanın iş sürekliliği politikalarını temel alan İş Sürekliliği Planı Hakkında Yönetmelik, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yayımlanan “Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik” ve “Bankalarda Bilgi Sistemleri Yönetiminde Esas Alınacak İlkelerle İlişkin Tebliğ” de yer alan yükümlülükleri karşılayacak şekilde hazırlanmıştır.

Bankanın İş Sürekliliği Planı Yönergesi ile Acil ve Beklenmedik Durum Eylem Planı Yönergesi İş Sürekliliği Planı Hakkında Yönetmeliğin ayrılmaz parçasıdır. Finansal acil ve beklenmedik durumlarda Acil ve Beklenmedik Durum Eylem Planı Yönergesi ile Likidite Acil Durum Planı Yönergesi uygulamaya alınır. Finansal olmayan acil ve beklenmedik durumlarda Acil ve Beklenmedik Durum Eylem Planı Yönergesi ile birlikte İzmir Caddesi Hizmet Binası Acil Eylem Planı ve Necatibey Caddesi Hizmet Binası Acil Eylem Planı uygulamaya alınır.

Bilgi sistemlerine yönelik acil ve beklenmedik durumlarda ise İş Sürekliliği Planı Hakkında Yönetmelik ile birlikte Bilişim Teknolojileri Sistem ve Uygulamaları Afet ve Beklenmedik Durum Yönetimi İlkeleri, Bilişim Teknolojileri Süreklilik Planı ve Acil ve Beklenmedik Durum Eylem Planı Yönergesi uygulamaya alınır.

Herhangi bir doğal afet, yangın, terör vb. dayanan krizlerin görülmesi durumunda Acil ve Beklenmedik Durum Eylem Planı Yönergesinde yer alan faaliyet düzeni geçerlidir. Normal dönemlerde iş sürekliliğinin sağlanabilmesi amacıyla ilgili birimler tarafından uyulması gereken kurallar ile önleyici faaliyetler İş Sürekliliği Planı Hakkında Yönetmelik ile düzenlenir.

OLAĞANÜSTÜ PİYASA KOŞULLARININ OLUŞMASI HALİ

Yabancı para cinsinden menkul kıymetlerde, yukarıda sayılan risklere ek olarak kur riskinin olduğunu, kur dalgalanmaları nedeniyle Türk Lirası bazında değer kaybı olabileceği, devletlerin yabancı sermaye ve döviz hareketlerini kısıtlayabileceği, ek ve/veya yeni vergiler getirebileceği, alım-satım işlemlerinin zamanında gerçekleşmeyebileceği ve teslimat öngörülen sözleşmelerde fiziksel varlığın teslim edilmeme riskine de maruz kalınabileceği bilinmelidir.